

Рева Д. С.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ГАЛУЗІВ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Фармацевтична галузь, без сумнівів, має великий потенціал та займає одне із провідних місць в економіках розвинутих країн, а також у економіці України, та є впливовим сегментом національного ринку, грає важливу роль у національній та оборонній безпеці країни. На протязі останніх років ця промисловість демонструє високі темпи до зростання, попри проблеми в політичній сфері, а також війну на Донбасі, після анексії Криму та частки Донецької та Луганської області (які мали до цих подій значні долі, Крим 5,9%, Донецька обл. 10,7%, Луганська обл. 4,3%) вповільнили темпи росту фармацевтичного ринку, завдавши, таким чином, зниження темпів розвитку економіки в Україні. Так, у 2002-2003 рр. фармацевтичний ринок складав майже 1 мільярд USD, а у 2013 р. розмір ринку перевищив 3,2 мільярда USD, після вищезазначених подій ринок мав зниження до 2,5 мільярдів, а за 2019 рік цей показник перевищив вже 3 мільярда USD, повернувши показники 2013 року у порівнянні з аналогічними періодами [3].

Стратегія діяльності та розвитку фармацевтичної промисловості в Україні ґрунтується на основних пріоритетах:

- інноваційної моделі фахового розвитку галузі;
- ефективності ліків, та безпечності для пацієнтів;
- виконання державних та комерційних програм для забезпечення населення з хронічними захворюваннями безкоштовними ліками;
- використання інноваційних, за стандартами GMP препаратів для експорту в інші країни світу;
- заміщення на вітчизняні препарати замість дорогих, імпортованих лікарських засобів, з застосуванням повного циклу на виробництві, які знаходяться в Україні;

- застосування для вітчизняних ліків, що вироблені на території України, пріоритету у тендерних закупівлях за бюджетні, або за кошти фондів комерційних організацій.

Ефективним та дієвим результатом впровадження затвердженої стратегії фармацевтичної галузі України до та після 2020 року має бути:

- перерозподіл продукції закордонного та вітчизняного виробництв в загальному об'ємі споживання на внутрішньому ринку до 50% у вартісному та натуральному виразі до 2020 року;

- виробництво високо інноваційних препаратів, контроль за якістю виробництва генетичних молекул;

- збільшення країн світу для експорту фармацевтичної продукції у 5 разів у порівнянні з минулими роками [5].

Головним завданням держави на майбутнє є розвиток сучасної системи охорони здоров'я та повноцінне підвищення витрат на охорону здоров'я для зниження рівня смертності. Реформи в медицині та державне регулювання цін на соціальні ліки має скоротити передчасну смертність, що, у свою чергу, має вплив на економічне зростання завдяки збільшенню робочої сили та підвищенню продуктивності праці [1].

У контексті реформування національної моделі медицини набуває важливого значення структурний розподіл фармринку між його госпітальним та аптечним сегментами. За останні 5 років намітилася чітка тенденція до скорочення госпітального сегмента в структурі фармацевтичного ринку України. Розподіл між госпітальним та аптечним сегментом за результатами 2011 р. (86% та 14% відповідно) визначає основним гравцем на ринку пацієнта. Це не відповідає принципам безкоштовної медицини, які задекларовані як у Конституції України, так і в Законі України «Про охорону здоров'я». Впровадження системи державного медичного страхування (страхової моделі медицини) надало б змогу сегментувати розподіл видатків між роботодавцями, державою і власне пацієнтами (працюючими верствами населення), а фінансування медичних послуг і медичних засобів соціально незахищених

верств населення повністю взяла б на себе держава. Це надало б змогу відійти від практики «до лікарні з усім своїм», яка закріпилася на теренах України [4].

Сьогодні забезпечення в Україні медичними працівниками різних категорій державної системи охорони здоров'я спостерігається дефіцитом кваліфікованого персоналу та незбалансованого їх розподілу. Так для оцінки, планування та використання кадрового потенціалу сучасних державних та комерційних медичних закладів потребує важливих змін на законодавчому рівні та використання дієвих прикладів розвинутих європейських держав.

На цей час використання попередніх напрацювань та багато комплексна оцінка кадрового потенціалу стає особливим елементом у використанні управління персоналом, яскравою метою якої є динамічне піднесення трудових джерел належно до потреб конкретної медичної установи. Прикладом якісних та кількісних характеристик сучасного кадрового потенціалу визначають потенційні можливості реалізації державних та комерційних програм структурної перебудови медичних закладів. Аналіз кількісного складу кадрового потенціалу містить у собі такі численні показники, як співвідношення категорій та склад персоналу, структура кадрового складу та їх укомплектованість, плинність кадрів та ін.

Потенційним напрямком у шляху реформуванні медицини та фармації: – вдосконалення та оптимізація мережі структури медичних закладів; – своєчасне припинення розвалу матеріально-технічної та економічної бази закладів охорони здоров'я; – залучення та впровадження інвестиційної політики держави щодо відтворення кадрів; – удосконалення системи підготовки кадрів закладів охорони здоров'я коштом що домінує у ролі бюджетного фінансування; – поліпшення системи після дипломної підготовки та розробки дорожньої карти вдосконалення апарату органів управління [2].

Отже, задля розвитку фармацевтичного сектору в економіці України з численними викликами сучасності повинно стати:

- завершення реформування медицини з чітким розподілом рівнів допомоги пацієнтам та надання не тільки висококваліфікованих послуг, а й

надання можливості лікування пацієнтам з хронічними захворюваннями за кошти держави;

- підвищення рівня підготовки медичних працівників та достатня кількість кваліфікованих фармацевтичних кадрів, заохочення від держави для збереження цінних співробітників на всіх рівнях медицини та фармації;

- підтримка державою аптечних закладів, які приймають участь у соціальних проектах з доступності ліків для пацієнтів з низьким рівнем доходів;

- реформи в реєстрації вітчизняних та імпортованих ліків;

- підтримка вітчизняних фармацевтичних виробників як на внутрішньому ринку (пільги у податках, пріоритет в державних тендерних за купівлях), так і в експорті сучасних вітчизняних ліків, вироблених за стандартами GMP, який визнається більшістю країн світу.

Список використаних джерел:

1. Бачення 2020: план дій у сфері розвитку фармацевтичного сектору в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://chamber.ua/wp-content/>
2. Гринько Т. В. Науково-методичні підходи до оцінки кадрового потенціалу медичного закладу / Т. В. Гринько // Наукові записки Національного університету «Острозька академія», серія «Економіка». – 2017. – № 7(35). – С. 23-27.
3. Державна підтримка українського експорту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrexport.gov.ua/ukr/prom/ukr/26.html>
4. Жилінська О. І. Фармацевтичний ринок: Україна в контексті світових тенденцій / О. І. Жилінська // Теоретичні та прикладні питання економіки. – 2020. – №27. – С. 256-258.
5. Обговорення проекту Стратегії розвитку фармацевтичної промисловості України на 2010-2020 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://oormmpu.at.ua/news/>